

اپیدمیولوژی لیشمانیوز جلدی در شهرستان دامغان

صادق محمدی ازنی^{* MSc}، زینب نوکنده^{۱ BSc}، علی اصغر خرسندی^{۲ PhD}، علی رضا صانعی دهکردی^{۳ MSc}

^{*} مرکز بهداشت دامغان، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دامغان، ایران

^۱ گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم پایه، واحد دامغان، دانشگاه آزاد اسلامی، دامغان، ایران

^۲ مرکز بهداشت دامغان، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دامغان، ایران

^۳ گروه حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

چکیده

اهداف: لیشمانیوز جلدی یکی از مهم‌ترین بیماری‌های منتقله به وسیله پشه خاکی است که از مهم‌ترین معضلات بهداشتی در ایران است. داشتن اطلاعات از وضعیت بیماری کمک شایانی به برنامه کنترل خواهد نمود. مطالعه حاضر به منظور توصیف وضعیت لیشمانیوز جلدی در شهرستان دامغان انجام گرفت.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی-تحلیلی روی ۴۶۵ بیمار مبتلا به سالک که از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۸۸ در مراکز بهداشتی-درمانی شهرستان دامغان تحت درمان و پیگیری قرار گرفتند انجام شد. اطلاعات مربوط به بیماران از قبیل سن، جنس، ملیت، محل سکونت، تعداد و محل زخم، ماه و سال بروز بیماری ثبت شد. داده‌ها با آزمون مجذور کای در نرم‌افزار SPSS 12 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: از ۴۶۵ بیمار مورد مطالعه ۲۶۳ نفر مرد (۵۶/۵٪) و ۲۰۲ نفر زن (۴۳/۵٪) بودند. ۱۴۸ نفر (۳۱/۸٪) در شهر و ۳۱۷ نفر (۶۸/۲٪) در مناطق روستایی سکونت داشتند. بیشترین فراوانی در گروه سنی ۲۰-۲۹ سال (۲۲٪) بود. بیشترین ضایعات (۸۴٪) در اندام‌ها مشاهده شد و ۴۶٪ بیماران حداقل دو زخم در بدنشان داشتند. بالاترین میزان شیوع در ماه‌های مهر، آبان و آذر مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: لیشمانیوز جلدی در روستاهای مناطق کویری به صورت بومی وجود دارد و در محله‌های حاشیه شهر دامغان در حال گسترش است. بنابراین برنامه‌ریزی جامع به منظور کنترل بیماری ضروری است.

کلیدواژه‌ها: لیشمانیوز جلدی، اپیدمیولوژی، دامغان

Epidemiology of cutaneous leishmaniasis in Damghan district

Mohammadi Azni S.^{* MSc}, Nokandeh Z.^{1 BSc}, Khorsandi A. A.^{2 PhD}, Sanei Dehkordi A. R.^{3 MSc}

^{*}Damghan Health Center, Semnan University of Medical Sciences, Damghan, Iran

¹Department of Biology, Faculty of Basic Sciences, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran

²Damghan Health Center, Semnan University of Medical Sciences, Damghan, Iran

³Department of Medical Entomology & Vector Control, Faculty of Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Aims: Cutaneous leishmaniasis is one of the most important diseases transmitted by sand fly and has been one of the most important health problems in Iran. Determining the epidemiological aspects of disease is important for planning of control program. This study was carried out to describe the cutaneous leishmaniasis situation in Damghan district.

Methods: This descriptive-analytical survey was performed on all confirmed and recorded cutaneous leishmaniasis cases (465 people) diagnosed during 2006-09 in Damghan district. Patients' information such as age, sex, nationality, habitat, number and sites of ulcer(s), month and years of incidence were registered and analyzed by Chi-square test using SPSS 12 software.

Results: Of 465 under care patients, 263 cases (56.5%) were men and 202 people (43.5%) were women. 148 patients (31.8%) resided in urban areas, while 317 (68.2%) lived in rural areas. The most frequent age group was 20-29 years old (22%). Hands and feet were the most common sites of ulcer (84%). 46% of the patients had two or more ulcers. Highest disease prevalence (84.8%) was observed in months October, December and November.

Conclusion: Cutaneous leishmaniasis is an endemic disease in desert rural areas and is developing in suburban parts of Damghan; therefore, comprehensive planning for control and prevention of the disease is necessary.

Keywords: Cutaneous Leishmaniasis, Epidemiology, Damghan